

Summary

Litvinenko V. Functions as subjects of law enforcement against corruption in Ukraine.

In the article established the concept of «law enforcement functions as subjects of countering corruption». Done author's classification of the functions of law enforcement bodies as subjects against corruption in Ukraine.

Key words: corruption, anti-corruption, law enforcement agencies, functions, subjects.

УДК 34.07+342.9

Д. О. ВЛАСЕНКО

Денис Олександрович Власенко, здобувач Запорізького національного університету

КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА З НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ СУБ'ЄКТАМИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Ефективність та законність правозастосування в цілому та провадження з адміністративного оскарження дій, рішень і бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації з надання адміністративних послуг зокрема покликані забезпечити ряд засобів, серед яких важливе місце займає контроль та нагляд.

Аналітичному осмисленню вказаної проблеми сприяли наукові праці провідних фахівців з вітчизняної адміністративно-правової науки, зокрема В. Б. Авер'янова, Ю. П. Битяка, А. С. Васильєва, В. К. Колпакова, Т. О. Коломоєць, А. Т. Комзюка та інших. Наукові праці І. В. Дроздової, І. Б. Коліушка, І. М. Козьякова, Є. В. Курінного, Є. О. Легези, Н. С. Науліка, М. В. Руденко та інших безпосередньо стосуються проблем забезпечення контролю за наданням адміністративних послуг в Україні.

Метою роботи є визначення особливостей та рівнів контрольної діяльності за реалізацією проваджень з надання суб'єктами публічної адміністрації державних (адміністративних) послуг.

Залежно від критеріїв, які покладаються в основу класифікації, розрізняють декілька видів контролю: внутрішній і зовнішній, відомчий (галузовий) та надвідомчий, загальний і спеціальний¹.

Як зазначає О. В. Шоріна, саме «природа, місце, роль суб'єкта контролю в системі соціального механізму управління суспільством є головними об'єктивними критеріями, за допомогою яких визначаються завдання, характер, форми і об'єм контролю»².

Згідно зі ст. 28 Закону України «Про звернення громадян» контроль за дотриманням законодавства про звернення громадян відповідно до своїх повноважень здійснюють «Верховна Рада України, народні депутати України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Уповноважений з прав людини Верховної Ради України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські, районні, районні в містах Києві та Севастополі державні адміністрації, сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі комітети, депутати місцевих рад, а також міністерства, інші центральні органи виконавчої влади щодо підпорядкованих їм підприємств, установ та організацій»³. Враховуючи даний перелік суб'єктів та класифікацію видів державного контролю, залежно від суб'єктів його здійснення можна виділити такі види контролю за дотриманням законодавства про розгляд скарг громадян та інших споживачів адміністративних послуг на дії, рішення чи бездіяльність суб'єктів публічної адміністрації: парламентський, президентський, адміністративний, контроль органів місцевого самоврядування. Деякі дослідники виділяють суди як суб'єктів опосередкованого контролю за дотриманням законодавства при розгляді скарг⁴.

Громадський контроль у сфері забезпечення оскарження дій, рішень та бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації. Правом здійснювати громадський контроль у сфері розгляду та вирішення адміністративної скарги наділені громадяни, об'єднання громадян.

Парламентський контроль в Україні здійснюється такими суб'єктами: 1) Верховною Радою України; 2) народними депутатами України; 3) Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини; 4) Конституційним Судом України.

Відповідно до вимог Основного Закону Верховна Рада України здійснює контроль за діяльністю Кабінету Міністрів України в межах, визначених законодавством, забезпеченням конституційних прав і свобод громадян, виконанням законів та постанов Верховної Ради України (ст. 85)⁵. Народні депутати України у сфері контролю за оскарженням дій, рішень чи бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації мають ряд прав, зокрема: а) звертатися із запитом на сесії Верховної Ради України до Президента України, Кабінету Міністрів України, до керівників інших органів державної влади та інших суб'єктів, визначених у ч. 1 ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України»⁶. У відповідь на депутатський запит керівники суб'єктів публічної адміністрації зобов'язані повідомити народного депутата України про результати розгляду його запиту; б) подання депутатського звернення.

Значними повноваженнями щодо контролю за дотриманням законності у діяльності суб'єктів публічної адміністрації з надання адміністративних послуг наділений спеціальний суб'єкт парламентського контролю

лю – Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини визначаються у ст. 101 Конституції України і у спеціальному нормативно-правовому акті – у Законі України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»⁷.

Для здійснення контрольних повноважень з метою забезпечення захисту прав і свобод людини і громадянина при розгляді та вирішенні адміністративної скарги на дії, рішення чи бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації з надання адміністративних послуг омбудсмен може: а) безперешкодно відвідувати органи державної влади з метою перевірки стану дотримання встановлених прав і свобод людини і громадянина та бути присутнім на їх колегіальних засіданнях; б) ознайомлюватися з документами, у тому числі й такими, що містять державну та іншу таємницю, в органах державної влади та інших органах, підприємствах, установах, організаціях незалежно від форми власності; в) вимагати від посадових і службових осіб органів державної влади сприяння у проведенні перевірок діяльності підконтрольних і підпорядкованих їм підприємств, установ, організацій, виділення спеціалістів для участі у проведенні перевірок, експертиз і надання відповідних висновків; г) запрошувати посадових і службових осіб, громадян України, іноземців та осіб без громадянства для отримання від них усних або письмових пояснень щодо обставин, які перевіряються у справі; д) направляти у відповідні органи акти реагування Уповноваженого з прав людини у разі виявлення порушень прав і свобод людини і громадянина для вжиття цими органами відповідних заходів та ряд інших прав, передбачених ст. 13 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»⁸.

Актом реагування Уповноваженого з прав людини на порушення прав конкретної особи у процесі оскарження дій, рішень чи бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації з надання адміністративних послуг є подання. Аналіз положень Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» свідчить, що акт реагування Уповноваженого з прав людини носить скоріше рекомендаційний, ніж імперативний характер, оскільки його виконання суб'єктом, якому він адресується, не забезпечене будь-якими суттєвими юридичними гарантіями. Вказаний Закон не передбачає відповідальності за невиконання вимог подання омбудсмена. Тому омбудсмен не може безпосередньо будь-якими владно-примусовими заходами впливати на дії та рішення контрольованих суб'єктів і давати їм обов'язкові до виконання вказівки. Він не вправі відмінити незаконне адміністративне рішення, замінити його своїм власним рішенням або вимагати його зміни чи відзиву. Як зазначає А.Б. Зеленцов, виконання актів омбудсмена зумовлюється його високим моральним авторитетом, що базується на компетентності й справедливості його суджень. У багатьох західних країнах застосування такого впливу нерідко є більш ефективним, ніж традиційний юрисдикційний вплив⁹.

Однією з особливостей парламентського контролю з боку Уповноваженого з прав людини, виходячи з правового статусу даного суб'єкта права, є те, що його контрольні повноваження у процесі адміністративного оскарження обмежуються лише контролем за дотриманням прав і свобод фізичних осіб. Контрольні повноваження Уповноваженого з прав людини не поширюються на сферу розгляду скарг підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян та інших суб'єктів, що мають статус юридичної особи.

Одним із способів реалізації контрольних повноважень омбудсмена є проведення моніторингу стану дотримання прав людини. Результати контрольної діяльності Уповноваженого з прав людини відображаються у доповіді, який він один раз на рік подає Верховній Раді України, висвітлюючи, таким чином, порушення прав та свобод людини та громадянина з боку органів виконавчої влади.

Зокрема, у 2013 р. Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини здійснено перевірку звернень громадян щодо порушень у сфері надання органами Державної міграційної служби України адміністративних послуг¹⁰. Предметом перевірки омбудсмена став стан дотримання адміністративних проваджень з надання такої публічної послуги Державною міграційною службою України, як оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон. Зокрема, омбудсмен перевіряла, чи вимагалось від споживачів отримання супутніх послуг. Втім, зазначається, що відмова від отримання супутніх послуг не ставала на заваді у отриманні основної адміністративної послуги.

Механізм реалізації громадянами України права на виїзд з України і в'їзд в Україну регулюється Законом України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України»¹¹ та відповідним Порядком оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, знищення паспорта громадянина України для виїзду за кордон, його тимчасового затримання та вилучення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 7 травня 2014 р. № 152¹², яким визначено перелік документів, що подаються для отримання паспорта. Зокрема, йдеться про необхідність подання копії квитанції про сплату державного мита або документа, що підтверджує право на звільнення від його сплати. Водночас Декретом Кабінету Міністрів України «Про державне мито»¹³ (далі – Декрет) встановлюється збір у розмірі десяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян (що на даний час становить 170 грн) – за видачу паспорта для виїзду за кордон. При цьому плата за отримання цієї адміністративної послуги встановлюється водночас і відомчими нормативно-правовими актами – Порядком надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ та Державної міграційної служби платних послуг (далі – Порядок) та Переліком платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ та Державної міграційної служби, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1098¹⁴.

Згідно з розділом I «Адміністративні послуги» Переліку оформлення та видачі паспорта для виїзду за кордон як адміністративна послуга оплачується в розмірі 87,15 грн. Відповідно до ст. 11 Закону України «Про адміністративні послуги» при наданні адміністративних послуг у випадках, передбачених законом, справляється плата (адміністративний збір)¹⁵.

Таким чином, за адміністративну послугу у вигляді оформлення та видачі паспорта для виїзду за кордон особа сплачує державне мито та адміністративний збір. Відповідно, законодавством фактично встановлено подвійну оплату за одну і ту ж адміністративну послугу. Такий висновок зроблено в постанові Вищого адміністративного суду України від 5 червня 2013 року¹⁶. Так, Вищий адміністративний суд України погодився з висновком суду апеляційної інстанції стосовно того, що особа, яка звертається за оформленням паспорта для виїзду за кордон, зобов'язана відповідно до п. 10 Переліку оплатити державне мито за його оформлення та видачу у розмірі 170 грн і, оплачуючи послугу органу Державної міграційної служби у вигляді оформлення та видачі паспорта для виїзду за кордон у розмірі 87,15 грн, сплачує вартість одних і тих же його дій (послуг) вдруге. Зокрема, з огляду на це суд зобов'язав відповідний орган Державної міграційної служби України повторно розглянути питання щодо оформлення та видачі заявнику паспорта для виїзду за кордон, стосовно якого цим органом було прийнято негативне рішення у зв'язку з неподанням заявником документів, що підтверджують сплату адміністративного збору.

Тому міграційна служба не має права вимагати повторної оплати тих самих дій (послуг) на підставі іншого нормативно-правового акта.

Крім того, слід зауважити, що проблема подвійної оплати адміністративних послуг стосується не тільки адміністративної послуги у вигляді оформлення та видачі паспорта для виїзду за кордон. Так, Переліком встановлюється й розмір адміністративного збору і за інші адміністративні послуги, за вчинення яких Декретом передбачена сплата державного мита. Наприклад, за оформлення та видачу тимчасового посвідчення громадянина України (п. 25 Переліку), за запрошення фізичними особами і юридичними особами на в'їзд в Україну іноземцям та особам без громадянства (п. 27 Переліку) та за оформлення іноземцям та особам без громадянства продовження строку перебування на території України (п. 32 Переліку).

Таким чином, за результатами перевірки омбудсменом рекомендується проаналізувати нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, якими встановлюються адміністративні послуги та розмір їх оплати, на предмет справляння подвійної оплати за такі послуги, а також Кабінету Міністрів України вжити заходів для скасування своїх актів, якими встановлюється оплата за адміністративну послугу, за яку Декретом передбачено стягнення державного мита¹⁷. Варто зазначити, що пройшло вже майже два роки з часу рекомендаційного висновку Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, змінилося два уряди, обрано шлях на демократизацію стосунків «людина – держава», але ситуація не змінилась. Моральний імператив, який є підставою для виконання рекомендацій омбудсмена¹⁸, не характеризує урядову внутрішню політику України.

Контрольні повноваження Президента України у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина, порушених у тому числі й рішеннями, діями (бездіяльністю) органів виконавчої влади, обумовлюються його правовим статусом – гарантом додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина.

Президентський контроль за дотриманням законодавства у сфері надання адміністративних послуг з розгляду скарг громадян на результати діяльності суб'єктів публічної адміністрації здійснюється як безпосередньо Президентом України, так і через відповідні структури. Результати президентського контролю відображаються, зокрема, у ряді актів, прийнятих Президентом України. Так, Президентом України було видано Укази «Про заходи щодо забезпечення конституційних прав громадян на звернення» від 19 березня 1997 р. № 241/97¹⁹, «Про додаткові заходи щодо забезпечення конституційних прав громадян на звернення» від 13 серпня 2002 р. № 700/2002²⁰, «Про серйозні недоліки у роботі з розгляду звернень громадян органів виконавчої влади та правоохоронних органів Донецької області» від 17 жовтня 2003 р. № 1194/2003²¹, «Про невідкладні заходи з удосконалення організації прийому громадян органами державної влади, органами місцевого самоврядування та посадовими і службовими особами цих органів» від 14 квітня 2004 р. № 434/2004²², «Про заходи із забезпечення додержання прав фізичних та юридичних осіб щодо одержання адміністративних (державних) послуг» від 3 липня 2009 р. № 508/2009²³. Зокрема, в останньому Указі йшлося про визначення сукупності заходів, реалізація яких покладається на Кабінет Міністрів України, Генеральну прокуратуру України, Київську та Севастопольську міські державні адміністрації, інші органи місцевого самоврядування. Наприклад, на Кабінет Міністрів України покладався обов'язок визначити перелік адміністративних послуг до 1 вересня 2009 року. Втім, реалізація цього завдання ще і досі далека від завершення. Дійсно, існує значна кількість постанов уряду, що визначають перелік адміністративних послуг, які надаються окремими суб'єктами публічної адміністрації, та їх вартість, однак вбачається, що для споживача було б значно зручніше користуватися єдиним нормативно-правовим актом, який визначив би усю сукупність адміністративних (державних) послуг.

Адміністративний контроль за дотриманням законодавства, що регламентує розгляд скарг громадян, здійснюється Кабінетом Міністрів України, центральними та місцевими органами виконавчої влади (посадовими особами) стосовно підпорядкованих їм органів, підприємств, установ, організацій. У літературі такий контроль характеризується як надвідомчий та відомчий контроль²⁴.

Відповідно до Конституції України (п. 9 ст. 116) Кабінет Міністрів України спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади. Контроль з боку Кабінету Міністрів України за дотриманням законодавства з надання адміністративних послуг здійснюється шляхом перевірки діяльності у даній сфері, відповідних суб'єктів публічної адміністрації. Результати такого контролю відображаються у актах, що приймаються Кабінетом Міністрів України, спрямованих на оптимізацію діяльності з надання адміністративних послуг та посилення контролю за такою діяльністю суб'єктів публічної адміністрації (наприклад, постанови Кабінету Міністрів України від 7 серпня 2013 р. № 600 «Деякі питання ведення обліку доходів,

які надходять як плата за надання адміністративних послуг»²⁵, «Про затвердження Примірного регламенту центру надання адміністративних послуг» від 1 серпня 2013 р. № 588²⁶).

З метою своєчасного виявлення причин, що призводять до порушення прав та інтересів громадян, забезпечення контролю за дотримання законодавства про скарги тощо, скарги громадян мають систематично узагальнюватися і аналізуватися. Результати такого аналізу використовуються при перевірках роботи підвідомчих органів та установ, а також реалізуються у прийнятті постанов уряду, спрямованих на забезпечення ефективності надання адміністративних послуг в Україні. Наприклад, у 2015 р. розроблено та прийнято ряд постанов Кабінету Міністрів України, спрямованих на удосконалення системи надання адміністративних послуг з державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Йдеться про такі постанови уряду, як: «Деякі питання спрощення порядку надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 18 березня 2015 р. № 137²⁷, «Про надання послуг у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень у скорочені строки» від 8 квітня 2015 р. № 190²⁸.

Особливою формою контролю за діяльністю суб'єктів публічної адміністрації є громадський контроль. Громадський контроль у сфері публічного управління І. О. Сквірський визначає як «стеження громадськості за діяльністю органів державної влади і органів місцевого самоврядування і їх посадових осіб, а також за недержавними організаціями та іншими суб'єктами при здійсненні ними владних управлінських функцій, у тому числі в разі виконання ними делегованих владних повноважень, що має на меті забезпечення законності та дисципліни у публічному управлінні»²⁹. Функція громадського контролю за дотриманням суб'єктами публічної адміністрації законодавства з питань надання адміністративних послуг покладається на окремих фізичних осіб, об'єднання громадян, засоби масової інформації. Активну громадську позицію у сфері здійснення громадського контролю за діяльністю суб'єктів публічної адміністрації з надання адміністративних послуг займає Центр політико-правових реформ. Ця організація постійно здійснює моніторинг діяльності центрів надання адміністративних послуг та видає відповідні аналітичні звіти з рекомендаціями щодо удосконалення діяльності суб'єктів публічної адміністрації³⁰.

Функція нагляду за додержанням законодавства, що регламентує порядок розгляду скарг, здійснюється прокуратурою України. Головною ознакою, яка відрізняє контроль від нагляду є те, що, як зазначається у літературі, контролюючий орган, на відміну від прокуратури, має право втручатися в оперативну діяльність підконтрольного, а також самостійно притягувати винних до юридичної відповідальності³¹. У Конституції України (п. 5 ст. 121) визначається, що нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами здійснюється прокуратурою України до введення в дію законів, що регулюють діяльність державних органів щодо контролю за додержанням законів, та до сформування системи досудового слідства і введення в дію законів, що регулюють її функціонування (п. 9 Перехідних положень Конституції України)³².

Доцільність позбавлення прокуратури функції загального нагляду залишається предметом дискусійних обговорень³³, однак чинна редакція Закону України «Про прокуратуру»³⁴ не відміняє її. Збереження за прокуратурою функції загального нагляду (можливо, у змінених обсягах), на нашу думку, є додатковою гарантією забезпечення прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб у наданні суб'єктами публічної адміністрації державних послуг. Зокрема, органами прокуратури Дніпропетровської області у 2013 р. проведено перевірку додержання Закону України «Про адміністративні послуги» при забезпеченні реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг, якою виявлено численні порушення з боку службових осіб контролюючих органів. Так, Державною інспекцією сільського господарства у Дніпропетровській області при видачі сертифікатів якості зерна з юридичних осіб стягувався адміністративний збір у подвійному розмірі, а в деяких випадках, навпаки, сертифікати видавалися без отримання встановленої плати від підприємців. Крім того, службовими особами Головного управління статистики в області також допускалися порушення: затягувались строки надання адміністративних послуг підприємцям, порушувався порядок надання послуги, не розроблялись та не затверджувались інформаційна та технологічна картки адміністративної послуги тощо. Також встановлено факти реєстрації Головним управлінням юстиції в області приватної нотаріальної діяльності без отримання необхідних передбачених законом документів; свідоцтва видавалися «минулими датами» (тобто вказані документи видано громадянам ще до звернення останніх до установи)³⁵. Результатом проведення прокурорської перевірки стало подання прокурора з вимогою усунення правопорушень, що допускаються суб'єктами публічної адміністрації у наданні адміністративних послуг.

Отже, можемо зробити висновок, що реалізація контрольної функції за наданням адміністративних послуг суб'єктами публічної адміністрації пов'язується з діяльністю розгалуженої системи органів державної влади, місцевого самоврядування та громадськими організаціями (об'єднаннями). Утім, не зважаючи на різноманітні види контрольної діяльності у сфері надання адміністративних послуг, вбачається за доцільне налагодження ефективної взаємодії суб'єктів таких повноважень. Зокрема, встановлено відсутність реагування уряду на рекомендації зауваження омбудсмена, «повільне» виконання вимог президентських указів суб'єктами різних рівнів державної виконавчої влади. Для належного функціонування системи забезпечення контролю та нагляду за ефективністю надання адміністративних послуг вбачається за доцільне проводити щорічні функціональні обстеження центрів надання адміністративних послуг та інших суб'єктів з прозорим механізмом застосування заходів юридичної відповідальності до винних осіб.

- ¹ Андрійко О. Ф. Державний контроль: теорія і практика : наук. доповідь / О. Ф. Андрійко. – К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького, 1999. – С. 9–12.
- ² Шорина Е. В. Контроль за діяльністю органів державного управління в СРСР / Е. В. Шорина. – М. : Наука, 1981. – С. 43.
- ³ Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.
- ⁴ Грибок І. О. Оскарження рішень органів виконавчої влади в адміністративному порядку : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Грибок Ігор Олегович ; Національна академія наук України ; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2006. – 220 с. – С. 153–154.
- ⁵ Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- ⁶ Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листопада 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3. – Ст. 17.
- ⁷ Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради. – 1998. – № 20. – Ст. 99.
- ⁸ Там само.
- ⁹ Зеленцов А. Б. Контроль за діяльністю исполнительної влади в зарубіжних країнах / А. Б. Зеленцов. – М. : Изд-во ун-та Дружбы народів, 2002. – С. 61.
- ¹⁰ Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання прав і свобод людини і громадянина. – К., 2014. – С. 433.
- ¹¹ Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України : Закон України від 21 січня 1994 р. / Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 18. – Ст. 101.
- ¹² Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, знищення паспорта громадянина України для виїзду за кордон, його тимчасового затримання та вилучення : постанова Кабінету Міністрів України від 7 травня 2014 р. № 152 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/152-2014-p>
- ¹³ Про державне мито : декрет Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 р. № 7-93 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 13. – Ст. 113.
- ¹⁴ Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ та Державної міграційної служби платних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1098 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 84. – Ст. 3068.
- ¹⁵ Про адміністративні послуги : Закон України від 6 вересня 2012 р. // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 32. – Ст. 409.
- ¹⁶ Справа № К/800/10107/13 : постанова Вищого адміністративного суду України від 5 червня 2013 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://document.ua/pro-viznannya-protipravnimi-dii-shodo-vidmovi-v-oformlenni-p-doc147439.html>
- ¹⁷ Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання прав і свобод людини і громадянина. – К., 2014. – С. 435.
- ¹⁸ Зеленцов А. Б. Указ. соч. – С. 61.
- ¹⁹ Про заходи щодо забезпечення конституційних прав громадян на звернення : Указ Президента України від 19 березня 1997 р. № 241/97 // Офіційний вісник України. – 1997. – № 12.
- ²⁰ Про додаткові заходи щодо забезпечення конституційних прав громадян на звернення : Указ Президента України від 13 серпня 2002 р. № 700/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 33. – Ст. 1528.
- ²¹ Про серйозні недоліки у роботі з розгляду звернень громадян органів виконавчої влади та правоохоронних органів Донецької області : Указ Президента України від 17 жовтня 2003 р. № 1194/2003 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1194/2003>
- ²² Про невідкладні заходи з удосконалення організації прийому громадян органами державної влади, органами місцевого самоврядування та посадовими і службовими особами цих органів : Указ Президента України від 14 квітня 2004 р. № 434/2004 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 15. – Ст. 1035.
- ²³ Про заходи із забезпечення додержання прав фізичних та юридичних осіб щодо одержання адміністративних (державних) послуг : Указ Президента України від 3 липня 2009 р. № 508/2009 // Урядовий кур'єр. – 2009. – № 126.
- ²⁴ Андрійко О. Ф. Контроль в демократическом государстве: проблемы и тенденции / О. Ф. Андрійко. – К., 1994. – С. 37.
- ²⁵ Деякі питання ведення обліку доходів, які надходять як плата за надання адміністративних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 7 серпня 2013 р. № 600 // Урядовий кур'єр. – 2013. – № 160.
- ²⁶ Про затвердження Примірного регламенту центру надання адміністративних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2013 р. № 588 // Урядовий кур'єр. – 2013. – № 163.
- ²⁷ Деякі питання спрощення порядку надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : постанова Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 р. № 137 // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 59.
- ²⁸ Про надання послуг у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень у скорочені строки : постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 р. № 190 // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 73.
- ²⁹ Сквірський І. О. Мета, завдання та функції громадського контролю у публічному управлінні / І. О. Сквірський // Вісник Запорізького нац. ун-ту. – 2013. – № 1. – С. 109–114. – (Серія «Юридичні науки»).
- ³⁰ Чи центри надання адміністративних послуг дійсно є ефективнішими та зручнішими для громадян? : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravo.org.ua/administratywni-posluhy/1967-chy-tsentry-nadannia-administratyvnykh-posluh-diisno-ie-efektyvnishi-ta-zruchnishi-dlia-hromadian.html>
- ³¹ Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К. : Ін Юре, 2002. – С. 454.
- ³² Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- ³³ Руденко М. Проблеми та перспективи прокурорського нагляду за додержанням законів в Україні / М. Руденко // Право України. – 2002. – № 6. – С. 65–69.
- ³⁴ Про прокуратуру : Закон України від 5 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.
- ³⁵ Прокуратура здійснила перевірки у сфері надання адміністративних послуг : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nash-rayon.dp.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=38739&catid=482&Itemid=747

Резюме

Власенко Д. А. Контроль та нагляд за додержанням законодавства з надання адміністративних послуг суб'єктами публічної адміністрації.

У статті проаналізовано сучасний стан забезпечення контрольної та наглядової діяльності за наданням адміністративних послуг в Україні. Надано зріз основної нормативної бази, що регламентує здійснення контрольної діяльності з надання адміністративних послуг. Встановлюються особливості взаємодії системи суб'єктів державного й громадського контролю та прокурорського нагляду за наданням адміністративних послуг в Україні.

Ключові слова: адміністративні послуги, Кабінет Міністрів України, контроль, нагляд, омбудсмен, прокуратура, публічна адміністрація.

Резюме

Власенко Д. А. Контроль и надзор за соблюдением законодательства по предоставлению административных услуг субъектами публичной администрации.

В статье проанализированы современное состояние обеспечения контрольной и надзорной деятельности по предоставлению административных услуг в Украине. Предоставлено срез основной нормативной базы, регламентирующей осуществление контрольной деятельности по предоставлению административных услуг. Устанавливаются особенности взаимодействия системы субъектов государственного и общественного контроля и прокурорского надзора за предоставлением административных услуг в Украине.

Ключевые слова: административные услуги, Кабинет Министров Украины, контроль, надзор, омбудсмен, прокуратура, публичная администрация.

Summary

Vlasenko D. Control and Supervision of Legislation to provide administrative services to the subjects of public administration.

The article analyzes the current state of control and supervisory activities on the provision of administrative services in Ukraine. Courtesy of the main section of the regulatory framework governing the implementation of control activities for the provision of administrative services. The author highlighted features of interaction of the subjects of the state and public control and prosecutorial supervision over the provision of administrative services in Ukraine.

Key words: administrative services, the Cabinet of Ministers of Ukraine, control, supervision, the Ombudsman, the prosecutor's office, public administration.

УДК 342.9

В. О. ГАРБУЗОВ

Володимир Олександрович Гарбузов, виконавчий директор охоронної компанії ТОВ «Саарлос»

ОБОВ'ЯЗКИ І ПРАВА ЯК ОСНОВА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

На сьогодні питання правового статусу відповідного підрозділу органів внутрішніх справ України, визначення цілей його діяльності, завдань та функцій, компетенції тощо не достатньо досліджені у вітчизняній спеціальній юридичній літературі, що ускладнює правове регулювання роботи названого підрозділу, здійснення реформування нормативно-правової регламентації, яка має наслідком зниження ефективності та значення його практичної діяльності, а, отже, неналежне виконання прав і обов'язків, що становлять його компетенцію. За таких умов проблематика вивчення правосуб'єктності підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України набуває надзвичайно важливого значення, що є основоположними та визначальними як для безпосередньої діяльності названих підрозділів, так і Міністерства внутрішніх справ України загалом.

Проблемними питаннями правосуб'єктності суб'єктів адміністративного права присвячені наукові дослідження таких представників юридичної науки, як: В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, І. П. Голосніченко, С. Ф. Денисюк, І. Б. Коліушко, Р. О. Куйбіда, О. В. Кузьменко, В. К. Матвійчук, В. І. Семчик, А. О. Селіванов, О. П. Рябченко, М. М. Тищенко, В. І. Шишкін та інші.

Основною метою статті є визначення обов'язків і прав як основи адміністративної правосуб'єктності підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України.

З урахуванням предмета дослідження варто особливо акцентувати увагу на питаннях адміністративної правосуб'єктності підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України. Назване обумовлено потребою в удосконаленні норм чинного законодавства України у відповідній сфері, практики його застосу-